

ОБЛІК РОЯЛТІ ЗА НАЦІОНАЛЬНИМИ ТА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

Ковальова Т.В. канд. екон. наук, доцент

Костенко Ю.О. канд. техн. наук, доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Постановка проблеми. Інтелектуальна власність це основа розвитку світової культури і економіки. Роялті, як платіж за право користування результатами інтелектуальної власності, займає важливу роль в теперішніх економічних і політичних умовах розвитку України. Для того, щоб ринок роялті в Україні став прибутковим, повинна бути побудована система, при якій будь-яке використання прав інтелектуальної власності буде неможливо без виплати відповідної винагороди правовласникам. Облік, як складова цієї системи, без знання якого неможливе ефективне управління підприємством, повинен забезпечити отримання інформації необхідної для прийняття та реалізації управлінських рішень щодо роялті. Облік в нашій країні є регульованим, він підпорядковується значній кількості нормативних актів, серед яких, і НП(С)БО та МСФЗ. Облікові аспекти роялті за цими документами мають деякі особливості, які і будуть розглянуті у цій роботі.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Дослідження феномена «роялті» проводили Дж.М. Отто, Р.Ф. Конрада та Р.Б. Хула, а також Б. Парсонса. Серед вітчизняних науковців, вивченню облікових аспектів приділяли час І.М. Вагнер, І.І. Демко, Г.В. Пришляк, В. Зимовець, С. Зубик та ін. Оскільки ринок роялті в Україні стрімко розвивається, необхідно забезпечити його прозорість, задіюючи при цьому й облікові складові, тому дослідження в цьому напрямку необхідно продовжувати.

Невирішені складові загальної проблеми. Дослідження науковців щодо питання обліку роялті свідчать про небайдужість та значущість цього об'єкта обліку у сьогоденній час. Однак, ми не бачимо одночасно згрупованих досліджень щодо обліку за НП(С)БО та МСФЗ. Проведення цього дослідження, дасть змогу фахівцям з обліку врахувати всі особливості цих нормативних актів та використовувати під час роботи.

Формулювання цілей статті. Зважаючи на вище наведене, у статті буде розглянуто порядок ведення обліку роялті за НП(С)БО та МСФЗ, виявлені їх особливості та запропоновано шляхи його покращення.

Виклад основного матеріалу дослідження. «Королівська доля», саме так з англійської трактується роялті (*royalty*). Англійці пов'язували роялті з використанням природних ресурсів, у сьогоденніх умовах господарювання він має відношення, перш за все, до інтелектуальної власності. Мається на увазі, що роялті може бути результатом інтелектуальної, творчої діяльності однієї

людини (автора, виконавця, винахідника та інш.) або кількох осіб [1]. Для потреб обліку поняття роялті знайшло своє відображення в низці нормативних актів, деякі з них, наведені у таблиці 1.

Таблиця 1

Визначення поняття «роялті» в законодавчих актах

Назва нормативного акту	Визначення
НП(С)БО 15 «Дохід» [2] Податковий кодекс [3]	Роялті - <u>будь-який платіж</u> , отриманий як винагорода за користування або за надання права на користування будь-яким авторським та суміжним правом на літературні твори, твори мистецтва або науки, включаючи комп'ютерні програми, інші записи на носіях інформації, відео- або аудіокасети, кінематографічні фільми або плівки для радіо- чи телевізійного мовлення, будь-яким патентом, зареєстрованим знаком на товари та послуги чи торговою маркою, дизайном, секретним кресленням, моделлю, формулою, процесом, правом на інформацію щодо промислового, комерційного або наукового досвіду (ноу-хау).
Національний стандарт № 4«Оцінка майнових прав інтелектуальної власності» [4]	Роялті - <u>ліцензійний платіж</u> у вигляді сум, які сплачуються періодично, залежно від обсягів виробництва або реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) з використанням об'єкта права інтелектуальної власності
МСБО 18 «Дохід» [5]	<u>плати за використання</u> довгострокових активів суб'єкта господарювання, наприклад патентів, торгових знаків, авторського права та комп'ютерних програм.

Джерело: складено авторами за джерелами [2 -5]

Слід зазначити, що визначення поняття «роялті» в національних та міжнародних стандартах майже ідентична. Регламентація обліку роялті в нашій країні представлена і іншими законодавчими актами (План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій; НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»; НП(С)БО 16 «Витрати» та інші спеціальні закони України про інтелектуальну власність та біля сотні відомчих нормативних актів), які стимулюють ринок інтелектуальної власності та полегшують роботу бухгалтерської служби. Міністерство економіки України наголошує на прозорість ринку роялті, а це означає подальші зміни у законодавстві, в частині його удосконалення.

Для отримання винагороди у вигляді роялті підприємству слід заключити ліцензійний договір, у якому чітко прописати предмет договору, тобто надання дозволу використовувати об'єкта права інтелектуальної власності; вказати документи, які підтверджують належність майнових прав на ці об'єкти; умови розподілу роялті між ліцензіарами. Розмір (ставка) роялті встановлюється за домовленістю сторін між ліцензіатом і ліцензіаром. При укладанні договорів можна використовувати паушальний платіж, періодичні роялті, мінімальні

роялті, роялті зі змінною ставкою. Використання тих чи інших ставок залежить від того хто є ліцензіатом (наскільки він відомий на ринку) або обсягів виробництва продукції. Міжнародну практику застосування підходів до визначення ставок роялті узагальнив Чугрій Н. А. Мова йде про застосування стандартних ставок роялті, узагальнених для певних сфер промисловості; визначення ставок роялті як частини прибутку ліцензіата (правило 25%); визначення ставок роялті на підставі показників економічної діяльності підприємства; визначення ставок роялті на підставі аналізу конкретних угод (порівняльний метод); застосування даних судової практики визначення ставок роялті [6].

Оцінка роялті за національними та міжнародними стандартами дещо різниться. Згідно Національного стандарту 4 «Оцінка майнових прав інтелектуальної власності» ставка залежить від проаналізованих результатів ринку серед аналогічних між собою об'єктів права інтелектуальної власності, за використання яких в обов'язковому порядку необхідно сплачувати роялті [7]. У той же час, аналітики вказують, що застосуванням «стандартних ставок» може призвести до похибки в розрахунку вартості нематеріального активу, адже ставка роялті при застосуванні методу роялті є ключовим показником при розрахунках [8]. Міжнародна практика оцінки роялті передбачає використання двох методів гіпотетичної ставки (найчастіше ця ставка застосовується для еталонних або подібних угод), при цьому важливим серед цих методів є розрахунковий. Для отримання гіпотетичної ставки можуть бути використані два методи. Перший базується на ринкових ставках роялті для порівняних або подібних транзакціях. Передумовою використання цього методу є наявність нематеріальних активів, відносно яких регулярно укладаються ліцензійні договори між незалежними учасниками. Другий метод базується на розподілі доходу, який гіпотетично був би виплачений в рамках комерційного договору з боку зацікавленого ліцензіата за право користуватись нематеріальним активом [8]. Аналітики відзначають, що відсутність у національних стандартах можливості використовувати розрахунковий метод, ускладнює роботу низки фахівців, серед яких і працівники бухгалтерської служби. Для вирішення цієї проблеми рекомендовано використовувати Міжнародні стандарти оцінки.

Роялті, як за міжнародними стандартами (МСБО 18 «Дохід»), та і за національними (НП(С)БО 15 «Дохід») відображається у складі доходів. Згідно цих стандартів дохід визнається як роялті за принципом нарахування. Оскільки, затвердженого плану рахунків при веденні обліку за міжнародними стандартами немає, то підприємства України мають можливість або розробити його самостійно, або використовувати той, який затверджено Інструкцією № 291.

Ми підтримуємо думку авторів, що основним завданням бухгалтерського обліку є формування інформаційних потоків у відповідь на запити управлінського персоналу та внутрішніх і зовнішніх стейкхолдерів, формування якісного інформаційного забезпечення шляхом правильного

бухгалтерського обліку роялті, оподаткування зазначених платежів нині набуває особливого значення [9]. Ураховуючи вище наведене, і у зв'язку з відсутністю затверджених методичних рекомендацій з обліку роялті, ми вважаємо за потрібне у Наказі про облікову політику підприємства вказати окремий параграф «Облік роялті». У цьому параграфі, в залежності від виду діяльності підприємства слід прописати методика обліку роялті. Крім Наказу, інформацію про облік роялті можна відобразити в інструктивних матеріалах по підприємству, яку можна назвати як «Інструкція з обліку роялті (для внутрішнього користування)».

Хоча, зазвичай, у Наказі про облікову політику майже не вказують перелік документів (Інструкція у цьому випадку буде більш доречніше), ми радимо додати цей перелік, оскільки необхідно забезпечити належним чином зберігання документів щодо сплати та отримання роялті (у разі виникнення судових суперечок).

У частині первинного обліку цього параграфу (Інструкції), ми радимо, вказати:

– у разі нарахування та сплати роялті наступні документи:

а) ліцензійний договір;

б) копії документів на право власності ліцензіара на об'єкт права інтелектуальної власності, оціночну вартість такого об'єкта (наприклад Звіт незалежного оцінювача);

в) бухгалтерська довідка щодо обчислення розміру роялті;

г) бухгалтерських проведення, якими в обліку відображено формування суми роялті;

д) бухгалтерська довідка щодо суми нарахованих податків та бухгалтерські проведення з цього приводу;

е) довідки про наявність укладеного міжнародного договору з Україною та країною – нерезидентом (у разі співпраці підприємства з нерезидентом в частині інтелектуальної власності), для уникнення подвійного оподаткування;

є) довідку або її нотаріально засвідчену копію, яка підтверджує, що нерезидент є резидентом країни, з якою укладено міжнародний договір України, а також інші документи, якщо це передбачено міжнародним договором України;

– у разі отримання роялті:

а) ліцензійний договір;

б) виписку або витяг з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців про державну реєстрацію його як суб'єкта підприємницької діяльності, у разі, якщо ліцензіаром є фізична особа-підприємець;

в) банківські документи (або вексель), що підтверджують надходження грошей на поточний рахунок;

г) бухгалтерська довідка щодо обчислення суми доходу у вигляді роялті.

Важливим є також і документація, яка підтверджує реальне використання об'єктів права інтелектуальної власності в його господарській діяльності. Перелік цих документів теж необхідно прописати.

Щодо обліку роялті на рахунках бухгалтерського обліку, у Наказі (Інструкції), ми радимо скористатись кореспонденцією, що наведена у таблиці 2.

Таблиця 2

Облік операцій з роялті

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	дебет	кредит
Облік при сплаті роялті фізичній особі		
Нараховано суму заборгованості під час виплати роялті (роялті включно до складу собівартості продукції, пов'язаної з використанням об'єкта інтелектуальної власності)	23, 91, 92, 93	685
Утримано зобов'язання з податку на доходи	685	641/ПДФО
Утримано військовий збір	685	642
Погашено заборгованість під час виплати роялті грошима або векселем	685	311
Облік при сплаті роялті юридичній особі (резиденту)		
Нараховано суму заборгованості під час виплати роялті (роялті включно до складу собівартості продукції, пов'язаної з використанням об'єкта інтелектуальної власності)	23, 91, 92, 93	685
Погашено заборгованість під час виплати роялті грошима або векселем	685	311, 62
Сплата роялті ліцензіатом, якщо згідно з ліцензійним договором заборгованість зі сплати роялті не підлягає погашенню протягом дванадцяти місяців з дати балансу	55 61	61 31
Облік при сплаті роялті нерезиденту		
Нараховано суму заборгованості під час виплати роялті (роялті включно до складу собівартості продукції, пов'язаної з використанням об'єкта інтелектуальної власності)	23, 91, 92, 93	685
Відображено зобов'язання з оподаткування доходу нерезидента відповідно до п. 141.4 Податкового кодексу України, якщо іншого не передбачено міжнародними договорами України з країною, резидент якої отримує дохід	685	641/податок з нерезидента
Підприємство сплачує податкове зобов'язання нерезидента	641	311
Погашено заборгованість під час виплати роялті	685	31, 62
Відображено позитивну курсову різницю	685	714
Відображено від'ємну курсову різницю	945	685
Облік при нарахуванні роялті		
Сформовано дохід від роялті (якщо він формує дохід (виручку) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	36	70
Нараховано роялті, яке підлягає отриманню	373	719 (69)
Отримано дохід у вигляді роялті	31, 34	36

Джерело: складено авторами за джерелами [10 - 12]

Важливим в обліку роялті є його оподаткування. Бухгалтерів при роботі з роялті, в частині оподаткування, слід звертати увагу на рекомендації юристів, а вони наступні:

- обережно складати договір на розпорядження правами інтелектуальної власності, адже від умов договору безпосередньо залежать і податкові наслідки;

- уважно аналізувати договір, наданий контрагентом. Якщо буде виявлена неточність формулювань і трактувань, відсутність певних умов, які несуть потенційні податкові ризики, необхідно ініціювати переговорний процес з партнером про внесення змін до договору. Результатом такого діалогу має бути внесення відповідних правок в документ;

- необхідно контролювати статус операцій з нерезидентом: чи підпадають вони під трансферне ціноутворення;

- детально вивчати статус нерезидента, на якого виплачуєте дохід;

- мати необхідні документи, що підтверджують статус нерезидента [13].

Висновки з проведеного дослідження. Дослідження порядку ведення обліку роялті за НП(С)БО та МСФЗ дав можливість встановити, що незалежно від обраних стандартів, роялті визнається у складі доходів за принципом нарахування. Серед особливостей, слід відзначити відсутність використання розрахункового методу при оцінку роялті за національними стандартами та необхідність використання міжнародних надбань щодо цього. Запропоновані пропозиції щодо покращення обліку роялті дадуть змогу бухгалтерам-практикам підвищити ефективність їх роботи. Розглянуті дослідження не є завершеними, в майбутньому необхідно більш детально розглянути особливості оподаткування цього виду доходів.

Перелік посилань

1. Вікіпедія: Вільна енциклопедія. URL: <http://surl.li/aodii> (дата звернення: 12.03.2022).

2. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: наказ Міністерства фінансів України від 29.11.99 р. № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>. (дата звернення: 20.03.2022).

3. Податковий кодекс: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 20.03.2022).

4. Національний стандарт № 4 «Оцінка майнових прав інтелектуальної власності»: постанова Кабінету Міністрів України від 03.10. 2007 р. № 1185. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1185-2007-%D0%BF#Text>. (дата звернення: 20.03.2022).

5. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 (МСБО 18) «Дохід»: виданий Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку зі змінами від 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_025#Text. (дата звернення: 20.03.2022).

6. Чугрій Н. А. Роялті як інструмент залучення інвестицій в інноваційний розвиток аграрного підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. № 14. Ч. 2. С. 182 – 186. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/14_2_2017ua/39.pdf (дата звернення: 30.03.2022).

7. Ставка роялті: що це таке? Думка оцінювачів. URL: <https://pareto.com.ua/ua/blog/stavka-royalt-scho-tse-take-dumka-ots-nyuvach-v/> (дата звернення: 01.04.2022).

8. Ставка роялті в стандартах з оцінки. URL: <https://sudexpert.vn.ua/a414063-stavka-royalti-ochima.html> (дата звернення: 01.04.2022).

9. Новіченко Л.С., Стойка Н.С., Щирська О.В. Особливості бухгалтерського обліку та оподаткування роялті: ключові аспекти. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2020. № 16 (2). С. 77-83. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprer_2020_16%282%29_10 (дата звернення: 30.03.2022).

10. Зимовець В., Зубик С. Особливості бухгалтерського обліку роялті згідно з П(с)БО. *Дебет Кредит*. 2001. № 46. URL: <https://dtk.com.ua/debet/ukr/2001/46/46pr15.html> (дата звернення: 26.03.2022).

11. Відображення в обліку виплати роялті: науково-практичний коментар. URL: <http://vobu.ua/ukr/analytics/consultations/item/vidobrazhennia-v-obliku-vyplaty-roialti>. (дата звернення: 01.04.2022).

12. Сердюк О., Чалий І. Роялті: особливості оподаткування і бухгалтерського обліку. *Головбук*. 2020. URL: <https://www.golovbukh.ua/article/7449-royalt-pravo-koristuvannya-chi-pravo-volodnnya>. (дата звернення: 15.03.2022).

13. Соловійова Т. Податковий лікнеп по роялті. URL: <https://juscutum.com/ru-tatyana-soloveva-nalogovyy-likbez/>. (дата звернення: 15.03.2022).

References

1. Wikipedia: Free encyclopedia, available at: <http://surl.li/aodii> (last accessed 12.03.2022).

2. National Regulation (Standard) of Accounting 15 "Income" [Natsional'ne Polozhennya (standart) bukhhalters'koho obliku 15 «Dokhid»]: Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated 29.11.99 № 290, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>. (last accessed 20.03.2022).

3. Tax Code [Podatkovyy kodeks]: Law of Ukraine of December 2, 2010 № 2755-VI, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (last accessed 20.03.2022).

4. National Standard № 4 "Assessment of Intellectual Property Rights" [Natsional'nyy standart № 4 «Otsinka maynovykh prav intelektual'noyi vlasnosti»]: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 03.10. 2007 № 1185, available

at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1185-2007-%D0%BF#Text> (last accessed 20.03.2022).

5. International Accounting Standard 18 (IAS 18) “Revenue” [Mizhnarodnyy standart bukhhalters'koho obliku 18 (MSBO 18) «Dokhid»]: issued by the International Accounting Standards Board as amended on 01.01.2012, available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_025#Text. (last accessed 20.03.2022).

6. Chugriy, N. A. (2017). Royalties as a tool for attracting investment in the innovative development of agricultural enterprises [Roialti yak instrument zaluchennia investytsii v innovatsiinyi rozvytok ahrarynoho pidpryiemstva], *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University*, No. 14, Vol. 2, P. 182 – 186, available at: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/14_2_2017ua/39.pdf (last accessed 30.03.2022).

7. Royalty rate: what is it? Opinion of opinion. [Stavka royalti: shcho tse take? Dumka otsynuvachiv], available at: <https://pareto.com.ua/ua/blog/stavka-royalt-scho-tse-take-dumka-ots-nyuvach-v/> (last accessed 01.04.2022).

8. Royalty rate in valuation standards [Stavka royalti v standartakh z otsinky], available at: <https://sudexpert.vn.ua/a414063-stavka-royalti-ochima.html> (last accessed 01.04.2022).

9. Novichenko, L. S., Stoyka, N. S., Shchyrska, O. V. (2020). Features of accounting and royalty taxation: key aspects [Osoblyvosti bukhhalterskoho obliku ta opodatkovannia roialti: kliuchovi aspekty], *Actual problems of economic development of the region*, No. 16 (2), P. 77-83, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprer_2020_16%282%29_10 (last accessed 30.03.2022).

10. Zymovets, V., Zubyk, S. (2001). Features of royalty accounting in accordance with P(S)BU [Osoblyvosti bukhhalterskoho obliku roialti zghidno z P(s)BO], *Debit Credit*, No. 46, available at: <https://dtkr.com.ua/debet/ukr/2001/46/46pr15.html>. (last accessed 26.03.2022).

11. Reflection in the payment of royalties: scientific and practical commentary [Vidobrazhennya v obliku vyplaty royalti: naukovo-praktychnyy komentar], available at: <http://vobu.ua/ukr/analytics/consultations/item/vidobrazhennia-v-obliku-vyplaty-roialti>. (last accessed 01.04.2022).

12 Serdiuk, O., Chalyi, I. (2020). Royalties: features of taxation and accounting [Royalti: osoblyvosti opodatkovannya i bukhhalters'koho obliku], *Chief Accountant*, available at: <https://www.golovbukh.ua/article/7449-royalt-pravo-koristuvannya-chi-pravo-volodnnya>. (last accessed 15.03.2022).]

13. Solovyova, T. Tax liknep on royalties [Podatkovyy liknep po royalti], available at: <https://juscutum.com/ru-tatyana-soloveva-nalogovyy-likbez/> (last accessed 15.03.2022).]

РЕФЕРАТИ РЕФЕРАТЫ ABSTRACTS

УДК 657.0; JEL Classification: M40

Ковальова Т.В. Костенко Ю.О. ОБЛІК РОЯЛТІ ЗА НАЦІОНАЛЬНИМИ ТА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ.

Метою дослідження є висвітлення питань обліку роялті за національними та міжнародними стандартами; розробка пропозицій щодо його удосконалення. *Методика дослідження:* для досягнення поставленої мети у роботі були використані загальнонаукові і спеціальні методи і прийоми дослідження: теоретичного узагальнення, аналізу і синтезу; системного і комплексного підходу; абстрактно-логічний. *Результати дослідження:* результатом наукової роботи є теоретичне узагальнення і практичні рекомендації щодо обліку роялті в сучасних умовах господарювання. Роялті, як платіж за право користування результатами інтелектуальної власності, займає важливу роль в теперішніх економічних і політичних умовах розвитку України. Ведення обліку з використанням як національних так і міжнародних стандартів повинен забезпечити отримання інформації щодо роялті для прийняття та реалізації управлінських рішень. *Наукова новизна:* полягає в комплексному дослідженні проблем, пов'язаних з обліком роялті на підприємствах нашої країни. Запропоновані пропозиції щодо удосконалення обліку роялті. *Практична значущість* полягає в тому, що, за відсутності узагальнення інформації щодо ведення обліку за національними та міжнародними стандартами, вказані у роботі пропозиції дадуть змогу працівникам бухгалтерської служби підвищити ефективність її роботи.

Ключові слова: роялті; інтелектуальна власність; міжнародні стандарти; національні стандарти; облік; рахунок.

УДК 657.0; JEL Classification: M40

Kovalova T., Kostenko Yu. ROYAL ACCOUNTING ACCORDING TO NATIONAL AND INTERNATIONAL STANDARDS

Purpose: of this study is to shed light on royalty accounting issues according to national and international standards and development of proposals for its improvement. *Methodology of research:* to achieve this goal, general scientific and special methods and techniques of research were used in this work such as theoretical generalization, analysis and synthesis, systematic and integrated approach and abstract-logical approach. *Findings:* the result of scientific work is a theoretical generalization and practical recommendations for accounting for royalties in modern business conditions. Royalty as a payment for the right to use the results of intellectual property plays an important role in the current economic and political conditions of Ukraine's development. Keeping records using both national and international standards should provide information on royalties for the adoption and implementation of management decisions. Keeping records using both national and international standards should provide information on royalties for the adoption and

implementation of management decisions. **Originality:** consists in a comprehensive study of the problems associated with the accounting of royalties at the enterprises of our country. Proposals are given to improve the accounting of royalties. **Practical value:** the practical significance lies in the fact that in the absence of generalized information on accounting according to national and international standards, the proposals indicated in the work will allow employees of the accounting service to increase the efficiency of their work.

Відомості про авторів / About the Authors

Ковальова Тетяна Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент, Харківський національний автомобільно-дорожній університет, завідувачка кафедри обліку і оподаткування; м. Харків, Україна; e-mail: kovaleva64@ukr.net. ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1250-2019>; Моб. (063) 262-36-36.

Kovalova Tetiana – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Kharkov National Automobile and Highway University, Head of the Department of Account and Taxation; Kharkiv, Ukraine.

Костенко Юрій Олексійович доцент – кандидат технічних наук, доцент, Харківський національний автомобільно-дорожній університет, доцент кафедри обліку і оподаткування; м. Харків, Україна; e-mail: kuakost@gmail.com; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7978-8915>; Моб. (050) 919-45-07.

Kostenko Yurii – Candidate of Engineering Sciences, Associate Professor, Kharkov National Automobile and Highway University, Associate Professor at the Department of account and taxation; Kharkiv, Ukraine.